

Temps de lluita i ciència

Carles Castellanos
Reviure els dies: records d'un temps silenciats
Pagès editors, Lleida 2003.

Carles Castellanos ha publicat un nou llibre amb el qual ens obre les portes a la seva vida. Ens parla, per tant, de les seves vivències d'infantesa, joventut i maduresa; del seu vessant professional, marcat per la seva passió per l'estudi de llengües; i del despertar de la seva consciència política, compromís ideològic que fa que les seves circumstàncies personals hagin anat de bracet amb l'evolució històrica del nostre país en els darrers anys. Per això ens pot oferir un testimoni de primera mà sobre els avatars de la lluita per la independència i per la llengua catalana, des d'una postura combativa que l'ha portat a patir empresonaments i tortures, durant la dictadura franquista però també durant èpoques més recents, en plena democràcia. No endebades el subtítol del llibre és «Records d'un temps silenciats».

Escrit des de la sensibilitat i la coherència, i des d'un ampli sentit de la justícia, aquest llibre no sols denuncia la repressió brutal de la policia i els successius governs espanyols, sinó també actituds covardes i con-

tradicions ideològiques de certs militants i de l'espanyolisme d'esquerres, dels quals dona noms i cognoms, així com la tebior endèmica i servil del nostre propi govern. Sense que hi manquin lleugers tocs d'ironia que fan més passadors alguns dels moments amargs que hi descriu amb detall, el relat de Castellanos és un retrat en primera persona de la nostra història més recent, des d'una visió aguda, crítica, incisiva. Castellanos explica, tal com els va viure, els conflictes ideològics que s'han anat produint dins el mateix moviment independentista, i el naixement de les diverses organitzacions que al llarg del temps i fins avui lluiten o han lluitat per la llengua, entre elles LLENGUA NACIONAL, on ell mateix col·labora sovint. D'altra banda, és molt interessant l'explicació que fa sobre la seva tasca professional: Carles Castellanos, lingüista, poliglòt, traductor, científic de la llengua, descriu la seva feina com a professor i director del departament de traducció de la Universitat Autònoma, i com a autor de diversos diccionaris i llibres de lingüística i sociolingüística.

Amb aquest llibre, Carles Castellanos desperta un ventall d'emocions: en certs fragments ens fa encongir el cor (les repercussions dels successius empresonaments en la seva vida familiar, sobretot en els fills petits), en d'altres ens revifa la ràbia (la narració dels diversos tipus de tortures a què va ser sotmès), i tothora encomana coratge, amb el seu exemple, a les noves generacions, nascudes ja en un ambient de cofoisme que adorm les consciències.

Hem d'agrair a Carles Castellanos que ens hagi transmès aquestes vivències, que les hagi fetes públiques, que no hagi permès que es perdin en la boira de l'oblit. Perquè Castellanos ens fa memòria d'un temps silenciats que va ser seu, però que també és del nostre país, de tots nosaltres. I amb això fa que la seva lluita i la d'aquells que l'hi van acompanyar no hagi resultat un esforç balder.◆

ANNA PORQUET I BOTEY

L'autoestima i els catalans

Quim Gibert, Josep Murgades, Marc-Antoni Adell, Bernat Joan
Autoestima i Països Catalans
La Busca edicions, Barcelona 2003.

Acostumats com estem a parlar, un dia sí un altre també, de «normalitzacions», referides sobretot a la lingüística (efectivament, la llengua és un dels símbols i referents més importants de la nostra identitat), ens oblidem d'una altra «normalització», la democràtica, que encara no tenim, sense la qual pràcticament serà impossible aquella primera. Sembla que a alguns ja els va bé de no incidir més sobre la normalització psíquica i col·lectiva del nostre poble quan es tracta de fomentar l'ús dels nostres drets (per exemple, el dret de lliure determinació o el d'autonomia i independència) per a decidir el nostre camí i dotar-nos de suficient personalitat per a trencar les cordes, més curtes o més llargues, tant se val, que portem lligades al coll, parafraçant M. de Pedrolo.

Denunciar l'agressor, fer una crida a la consciència internacional perquè siguin respectats els drets de les nacionalitats —no sols els d'aquelles representades per un Estat—, hauria de ser una prioritat a fi que no quede tot en

paper mullat.

Per això, es fa necessari de promoure, en el nostre petit món, més debats i fòrums sobre identitats i problemes identitaris, parlant especialment del nostre poble, però, també d'altres nacions sense Estat. I és dins aquest context psicosocial on caldria incloure els continguts d'*Autoestima i Països Catalans*. Una selecció de les ponències que es van presentar en un cicle de jornades de psicologia, titulades «La catalanitat, una identitat sòlida», que van tenir lloc entre l'octubre del 2000 i el març del 2001 en diferents llocs dels Països Catalans (Gandia, Girona, Arenys de Mar, Fraga i Carlet), sota l'empara del «III Congrés de Cultura Catalana» i altres entitats, conformen aquest llibre.

Algun dels autors de *Autoestima i Països Catalans*, com Quim Gibert, hi parlen de viure desacomplexats per a reivindicar la nostra catalanitat, o hi mostren el petit «calvari» que sovint hem de suportar. En aquest llibre, prologat per Francesc Ricart, hi cobren rellevància i actualitat conceptes com *autoestima* (quin valor donem a la nostra identitat); *autoodi* (practicat sobretot per aquells «espècimens» que pertanyen a un grup i que reneguen de pertànyer-hi. Segons el filòleg Josep Murgades, un altre dels autors, podríem dir-ne «zel del convers» o «exteriorització apoteòsica... de l'autoodi més profund»); *vergonya*, *culpabilitat*, *victimisme*, *colonialisme*, *guerra psicològica*, *desemparement* (o «aprenentatge de l'abnegació de si mateix en profit dels altres»), *autocentrament* (i *descentrament*), conceptes, aquests dos, directament relacionats amb el d'*alienació*, que per a Bernat Joan i Mari, autor de l'última ponència del llibre, «fan referència a la capacitat d'una determinada societat humana d'observar-se des de la perspectiva de si mateixa, de ser capaç d'identificar els seus propis interessos col·lectius i de prescindir de les visions que sobre aquesta tinguin unes altres comunitats humanes».◆

ÀNGEL VELASCO